

Tussentijds verslag van OCO

Versie 10 september 2021

Inleiding	2
Nadere verplichtingen uit subsidiebeschikking	3
Bijlage – Websitebezoek	8
Bijlage – Spreiding vragen over stadsdelen	10
Bijlage – Spreiding vragen naar schoolweging	11
Bijlage – Bereik per sector	12
Dossieranalyse OCO passend onderwijs 2020-2021	13
Helpdesk	19
Voorlichtingen	22
MBO	26
Ouder- en leerlingsteunpunten passend onderwijs	29

Inleiding

Menno van de Koppel, directeur

10 september 2021

Dit tussentijds verslag is een teaminspanning, zoals ook de ondertekende bijdragen laten zien. Dit demonstreert dat OCO niet meer teveel leunt op de directeur, wat een belangrijk evaluatiepunt uit het verleden was, en dat de medewerkers zich ontwikkelen richting 'datavolwassenheid'.

In 2020 is de samenleving overvallen door corona, dit heeft grote gevolgen gehad voor het onderwijs met lockdowns en onderwijs op afstand. Voor OCO is 2020 een uitdaging geweest om in te spelen op die onverwachte ontwikkelingen en daarnaast ook nog de standaard dienstverlening overeind te houden (terwijl ook OCO gebonden was aan werken op afstand). Daardoor is in de loop van 2020 wat achterstand ontstaan op interne processen. Gekozen is om die in het voorjaar van 2021 prioriteit te geven. Daardoor heeft OCO dit voorjaar wat minder aandacht kunnen geven aan de naweeën van corona.

Dit verslag start met beantwoording van de vragen uit de voorwaarden zoals opgenomen in de subsidiebeschikking. Er zijn enkele bijlagen toegevoegd om de beweringen omtrent het bereik te onderbouwen. Daarna bevat het verslag enkele deelrapportages.

Net als in voorgaande jaren werden de meeste vragen over passend onderwijs gesteld over leerlingen met een lichamelijke beperking of een chronische aandoening. Dit is opvallend aangezien deze groep weinig terugkomt in beleid rondom passend onderwijs zoals bijvoorbeeld schoolondersteuningsprofielen.

Het deelverslag over de helpdesk legt enkele schommelingen in aantal vragen per sector of per thema onder de loep. De stijgingen blijken merendeels verklaard te kunnen worden als effect van voorlichtingen en verbeterde contacten met de OKT's. Enkele dalingen lijken coronagerelateerd.

Het aantal voorlichtingen schommelt de afgelopen vier jaar rond 85, dat aantal wordt dit jaar ook gehaald en zal waarschijnlijk nog stijgen. Vorig jaar was er een uitschieter naar 112 vanwege extra voorlichtingen die per webinar konden plaatsvinden door corona, waarschijnlijk zal die stijging niet blijvend zijn omdat veel scholen toch de voorkeur geven aan fysieke voorlichtingen.

Het deelverslag over de inzet voor het mbo bevat twee praktijkvoorbeelden van leerlingen die binnenboord gehouden konden worden. Een casus betrof een student met selectief mutisme en een dreigend negatief bindend studieadvies. De andere casus betrof een student die vanwege een beperking aanpassingen nodig had in het schoolprogramma.

Tenslotte is de ontwikkeling beschreven die moet leiden tot een leidraad voor regionale ouder- en leerlingsteunpunten passend onderwijs. Dit als onderdeel van de verbeteragenda van OCW voor passend onderwijs. Zoals het nu eruit ziet zal dit geen grote veranderingen meebrengen voor OCO omdat OCO deze gewenste functie feitelijk al vervult.

Als laatste punt nog excuses voor inzending na 1 september zoals in de beschikking gevraagd. Er was sprake van een misverstand over de data door verschuiving van een voortgangsgesprek naar oktober.

Nadere verplichtingen uit subsidiebeschikking

Menno van de Koppel, directeur

31 augustus 2021

...Verder gelden in aanvulling op de subsidieverplichtingen van artikel 10 en 11 van de Algemene Subsidieverordening Amsterdam 2013 de volgende nadere verplichtingen:

De bekendheid en het bereik van OCO onder ouders van kinderen/jongeren in de vve en in het mbo neemt toe ten opzichte van 2020. OCO gebruikt daartoe naast de website verschillende andere manieren om de bekendheid en het bereik van OCO te vergroten.

Voorlichtingen voor ouders van jonge kinderen en voorlichtingen voor leerlingen die de overstap vmbo-mbo maken zijn de belangrijkste activiteiten om onder deze doelgroepen de bekendheid te vergroten, naast de website.

De voorlichtingen over basisschoolkeuze en stedelijk toelatingsbeleid voor ouders van jonge kinderen hebben, na vertraging vorig jaar door corona, dit voorjaar een vlucht genomen. Er hebben twaalf voorlichtingen plaatsgevonden via webinars, waaraan in totaal 81 kinderopvanglocaties deelnamen.

De voorlichtingen over de overstap vmbo-mbo vinden plaats bij leerlingen in de klas, vanwege corona kon dit nog niet in de eerste helft van het jaar, er staan op dit moment een vijftal activiteiten gepland in de tweede helft van het jaar. Speciaal voor deze overstappers ontwikkelde OCO de Mbo-kit, een informatiepakket met een spel dat leerlingen helpt zich voor te bereiden op de overstap. Dit wordt in het najaar gepresenteerd en zal hopelijk bijdragen aan een groter bereik onder deze doelgroep.

Het aantal pageviews van de website neemt toe naar 1.500.000.

Dit aantal lijkt gehaald te gaan worden. Afgelopen schooljaar was het aantal unieke paginaweergaven reeds 1,5 miljoen en verwacht mag worden dat het dit kalenderjaar opnieuw het geval zal zijn. Overigens kan voor de komende jaren niet zonder meer op verdere groei gerekend worden omdat onderhoud steeds meer de aandacht gaat vragen i.v.m. investeringen in nieuwe content. Daarnaast is het ook lastig om een uitspraak te doen wat een natuurlijk maximum zou zijn.

Het aantal bijeenkomsten dat OCO organiseert in Nieuw-West, Noord en Zuidoost gericht op specifieke doelgroepen (die OCO niet weten te vinden) neemt toe ten opzichte van 2020, waarbij gestreefd wordt naar een evenwichtiger verdeling onder alle vier de onderwijssectoren (vve, po, vo, mbo). OCO streeft ernaar om in alle vier onderwijssectoren een gestructureerd voorlichtingsprogramma op te zetten (naast de inzet op de voorlichting over de overstap po-vo).

Na vertraging in 2020 vanwege corona is het in 2021 gelukt om voorlichtingen gericht op de basisschoolkeuze van de grond te krijgen. Voor de overstap vmbo-mbo worden ook voorlichtingen georganiseerd. Voor deze doelgroep is ook een spel ontwikkeld om leerlingen voor te bereiden op de overstap. Het is in het voorjaar getest en wordt in het najaar gepresenteerd aan het decanennetwerk van het Samenwerkingsverband VO.

Vanwege corona zijn in de eerste helft van 2021 veel voorlichtingen in de vorm van een webinar gegeven. Met name bij voorlichtingen aan kinderdagverblijven over basisschoolkeuze en stedelijk toelatingsbeleid zijn er per webinar meerdere locaties tegelijk bereikt. Zo ook in Zuidoost waardoor in de eerste helft van dit jaar 23 locaties werden bediend, tegenover 12 gedurende 2020. In Zuidoost bleek de kinderopvangaanbieder stadsdeelgebonden. Voor de andere stadsdelen is samengewerkt met aanbieders van kinderopvang die een stedelijk aanbod hebben.

Het aantal dossiers dat OCO behandelt ten opzichte van 2020 neemt toe naar tenminste 1.500-2.000 dossiers zoals beschreven in het meerjarenplan 2018-2021, waarbij gestreefd wordt naar een gelijkwaardiger verdeling over de vier onderwijssectoren. Momenteel liggen de aantallen van de dossiers over vve en mbo nog achter op de dossiers over po en vo.

Het aantal dossiers ligt op het moment van de zomervakantie hoger dan vorig jaar, maar het zal nog spannend worden of het aantal van 1.500 gehaald gaat worden. Vanwege corona heeft een groot aantal van de voorlichtingen plaatsgevonden als webinar. Tijdens deze webinars zijn circa 100 vragen geregistreerd die voorlopig meegeteld worden (maar desgewenst apart geteld kunnen worden). Kijkend naar de afgelopen jaren valt op dat het aantal behandelde vragen moeilijker groeit dan het verkeer op de website. Wellicht is de inschatting van 1.500 dossiers te optimistisch geweest en vraagt verdere groei, boven de (ca) 1.250 dossiers van de afgelopen jaren, een steeds grotere investering. Bij de wens om te komen tot een meer gelijke verdeling van het aantal vragen over de onderwijssectoren, moet overigens ook rekening gehouden worden met het aantal onderwijsdeelnemers per sector. Zo is het aantal leerlingen op de voorschool veel kleiner dan het aantal op de basisschool, omdat de voorschool korter duurt. Als alleen gekeken wordt naar de geïndiceerde leerlingen op de voorschool verschilt de verhouding nog sterker. Zie hiervoor ook de bijlage Bereik per sector.

Het aantal dossiers dat OCO behandelt voor ouders en kinderen/leerlingen in Nieuw-West, Noord en Zuidoost neemt toe ten opzichte van 2020. OCO maakt hierbij inzichtelijk hoeveel ouders en leerlingen OCO bereikt in deze stadsdelen met de activiteiten (o.a. advisering, informatieverstrekking, voorlichting en belangenbehartiging).

De vraag kan niet letterlijk beantwoord worden aan de hand van de beschikbare gegevens. Wel kan een uitspraak worden gedaan over de spreiding van de vragen die binnenkomen bij de helpdesk. Die blijkt redelijk gelijkmatig te zijn, volgens een analyse van de schoolnamen bij geregistreerde vragen van de afgelopen vier schooljaren.

Ongeveer een op de drie à vier ouders noemt de betreffende schoolnaam in een dossier. Door te tellen hoe vaak een basisschool voorkomt in de dossiers de afgelopen jaren kan een beeld geschetst worden van de spreiding, immers basisschoolkinderen wonen veelal in de buurt van de school. Om tot een behoorlijk aantal scholen te komen is een ruime periode van vier schooljaren gebruikt. Dit levert 608 dossiers op waarbij de naam van de basisschool bekend is. Per stadsdeel is het aantal vragen per basisschool opgeteld en gedeeld door het aantal leerlingen per stadsdeel. Dat percentage schommelt in alle stadsdelen rond de 1%. Zuidoost blijft iets achter met 0,7%. Nieuw-West scoort 1,1%. Centrum 0,9% en Zuid 1,0%. Als ook de (recente) geregistreerde vragen uit webinars worden meegenomen is het aantal vragen waarbij de basisschool bekend is 716. Dan is het verschil tussen de stadsdelen kleiner. Zuidoost scoort dan 1,0% en Zuid 1,1%. (Zie voor deze gegevens in tabelvorm de bijlage).

Om iets te kunnen zeggen over de verdeling tussen hoog- en laagopgeleide ouders die een beroep doen op OCO is gekeken naar de schoolweging van de basisscholen waarvan de naam bekend is in

een dossier. De schoolweging is verdeeld in vier groepen: 20-25, 25-30, 30-35, 35-40. Hoe hoger de schoolweging, hoe meer kans op achterstanden en hoe waarschijnlijker dat de populatie bestaat uit ouders met een relatief lage opleiding. Uit de afgelopen vier schooljaren 2017/2018-2020-2021 is van 683 dossiers zowel de schoolnaam als de schoolweging bekend. De verdeling over de vier groepen naar schoolweging is dan: 150 vragen binnen schoolweging 20-25, 132 vragen binnen schoolweging 25-30, 86 vragen binnen schoolweging 30-35, 211 vragen binnen schoolweging 35-40. Kortom, bij de meest kwetsbare groepen is het bereik het hoogst. In het laatste schooljaar, 2020-2021, zijn ook vragen uit webinars geregistreerd. Omdat onzeker was of dit het beeld zou vertekenen zijn die apart geteld, grijs in het staafdiagram. Indien meegeteld is de verdeling 171 (schoolweging 20-25), 145 (schoolweging 25-30), 100 (schoolweging 30-35), 267 (schoolweging 35-40).

Kortom, de spreiding is redelijk in orde. Wat wel een probleem blijft, dat helaas bij de organisatieomvang hoort, is dat veel te weinig ouders OCO kennen. En dat is extra zonde als het om buurten gaat waar iets meer kennis van het onderwijs al veel verschil zou maken.

Meer kleine organisaties worstelen met de ongevraagde naamsbekendheid, dat is alleen weggelegd voor grote merken als de ANWB. Omdat een hoge ongevraagde naamsbekendheid onhaalbaar is zet OCO in op vindbaarheid van de website en fysiek contact met ouders in de stad door middel van voorlichtingen.

Vanzelfsprekend zet OCO zich in om Nieuw-West en Zuidoost (als ook Noord en kwetsbare gebieden in andere stadsdelen) extra aandacht te geven. Maar jaarlijkse groei daarin verwachten is niet realistisch. Dat zou ook uitgaan van de veronderstelling dat de dienstverlening scheef uitpakt en relatief meer ouders 'binnen de ring' gebruik maken van OCO dan erbuiten. Dat blijkt niet of nauwelijks het geval.

Het netwerk in het mbo en in de vve en de inhoudelijke expertise over de vve en het mbo in Amsterdam wordt verder verstevigd en uitgebreid ten opzichte van 2020. OCO gebruikt de opgedane expertise van het project MBO-desk om het netwerk in het mbo te verstevigen en de reguliere advies- en informatiefunctie voor het mbo te verstevigen.

OCO borduurt bij de helpdesk voor de mbo-dossiers voort op het project MBO-desk. Vanwege corona stonden fysieke bezoeken en netwerkactiviteiten helaas op een laag pitje. Nu het mbo weer open gaat wordt dit hervat.

De ondersteuning van de medezeggenschap van ouders wordt in 2021 versterkt ten opzichte van 2020. Het in 2019 opgestarte platform Raadgevers wordt verstevigd.

Dit is helaas stilgevallen door corona. Bij de voorlichtingsactiviteiten heeft OCO kunnen omschakelen naar webinars, Raadgevers was nog een te pril initiatief hiervoor en de capaciteit bij OCO te gering. Het overeind houden van de helpdesk en bestaande voorlichtingen in corona tijd kregen voorrang. Dat neemt niet weg dat de medezeggenschap onverminderd ondersteuning verdient. Daarom wordt Raadgevers op termijn weer opgestart, in najaar 2021 of voorjaar 2022.

De collectieve belangenbehartiging van ouders en leerlingen door OCO wordt versterkt. OCO zoekt naar manieren om de stem van ouders en leerlingen meer gewicht te geven om zowel de gemeente als schoolbesturen te voeden met wat er leeft onder ouders en leerlingen (door bijv. een panel in te richten van ouders en leerlingen die periodiek kunnen worden bevroegd).

Onze landelijke partnerorganisatie Ouders & Onderwijs beschikt over een goed geoutilleerd digitaal panel. Daarnaast beschikt Amsterdam over een kinderraad. OCO moet keuzes maken met de beperkte capaciteit en investeert daarom niet in een eigen permanent panel. Gezien dit bestaande aanbod is het als het gaat om 'stem geven' en zelf aan het woord te laten passender voor OCO om daar bijeenkomsten voor te gebruiken.

Een voorbeeld hiervan uit het verleden is de bijeenkomst waarin stapelaars schooldirecteuren en schoolbestuurders en wethouder confronteerden met hun ervaringen, een ander voorbeeld uit het verleden was de bijeenkomst 'hoge verwachtingen waarin ook leerlingen en ouders die onder advisering hadden meegemaakt een nadrukkelijke rol hadden en in gesprek gingen met docenten en politici. OCO zal in deze traditie blijven werken (blijkt ook uit het meerjarenplan 2022-2025), vanwege corona lukt het waarschijnlijk niet om nog in 2021 een nieuwe aflevering te organiseren.

OCO haalt de banden aan met partnerinstellingen in de stad die fysiek contact hebben met ouders om de informatiebehoefte en ondersteuningsbehoefte van ouders die OCO niet bereikt te achterhalen en daarop in te spelen.

In de eerste helft van het jaar zijn voorlichtingen verzorgd bij partnerinstellingen als Studiezalen en Nisa for Nisa in Nieuw-West, Stichting Prachtvouw en De Dappere Dames in Oost, Stichting El Kubra in Noord, en ProFor in Zuidoost.

De horizontale dialoog met de Amsterdamse schoolbesturen wordt in 2021 versterkt ten opzichte van 2020. OCO haalt in het bijzonder de banden aan met de schoolbesturen van het Primair Onderwijs door de contacten te verstevigen met het BBO.

Dit is vertraagd door corona. In september staat een gesprek gepland met de BBO-voorzitter en in oktober met een PO-bestuurder. Het streven is dat er in het najaar nog meer dergelijke gesprekken ingepland worden.

De organisatie van OCO wordt verder geprofessionaliseerd, waarbij aandacht blijft voor de verbeterpunten die aangedragen zijn door 'Van de Bunt adviseurs'. OCO neemt in de tussenrapportage mee op welke wijze de verbeterpunten uit de evaluatie zijn gerealiseerd.

Aanbeveling 3 door Van de Bunt, werk aan positionering: Er zijn lijnen tussen de directeur van OCO en de voorzitters van BBO en OSVO wanneer de actualiteit om afstemming vraagt, ook zijn er lijnen tussen de passend onderwijs expert van OCO en de directeuren van de samenwerkingsverbanden.

Aanbeveling 4 door Van de Bunt, informeer en betrek elkaar (OCO en gemeente) meer: Er zijn voortgangsgesprekken en tussentijdse contacten. Als OCO om contactgegevens verzoekt van behandelend ambtenaren wordt adequaat gereageerd. OCO heeft – misschien onterecht – de indruk dat de gemeente erop rekent dat OCO het gemeentebestuur tot in detail volgt, terwijl het zeldzaam is de gemeente actief OCO informeert over relevante projecten of ontwikkelingen, die leest de staf van OCO toch meestal eerder in Het Parool. Het is goed om dit punt nog eens in het volgende voortgangsgesprek te bespreken.

Aanbeveling 5 door Van de Bunt, geef de stem van ouders en leerlingen meer gewicht: daarin is door Van de Bunt als doel genoemd om schoolbesturen en gemeente te voeden met wat leeft onder ouders en leerlingen en als middel een permanent panel of adviescommissie. OCO voedt besturen

regelmatig met wat leeft, soms met feitelijke rapportages, soms met het narratief. Het middel van een structureel in te zetten panel of adviescommissie heeft OCO niet omarmd om diverse redenen: Begeleiding is intensief en vergt veel tijd en middelen die onttrokken zouden worden aan andere activiteiten. Andere organisaties hebben goed functionerende panels beschikbaar, bijvoorbeeld onze landelijke partnerorganisatie Ouders & Onderwijs, of de Amsterdamse kinderraad. Bovendien hebben de schoolbesturen bovenbestuurlijke medezeggenschap tot nu toe steeds afgewezen. Dat zou een vorm van gewicht geven aan de stem van leerlingen en ouders die OCO wel de moeite waard zou vinden.

Aanbeveling 6 door Van de Bunt, maak OCO vindbaar: Deze aanbeveling is uitgevoerd. OCO is op een groot aantal zoekwoorden goed vindbaar.

Aanbeveling 7 door Van de Bunt, maak de organisatie meer robuust: Al in eerdere rapportages is aangegeven dat de organisatie verder is geprofessionaliseerd en minder afhankelijk is geworden van de directeur.

OCO is in 2020 gestart met het leggen van de basis voor een netwerk rond eerste generatiestudenten in het hoger onderwijs. Het voornemen is deze werkzaamheden te continueren in 2021. OCO neemt hierbij in acht dat de prioriteit van de organisatie ligt bij de vier andere onderwijssectoren en in het bijzonder de nieuwe onderwijssectoren mbo en vve.

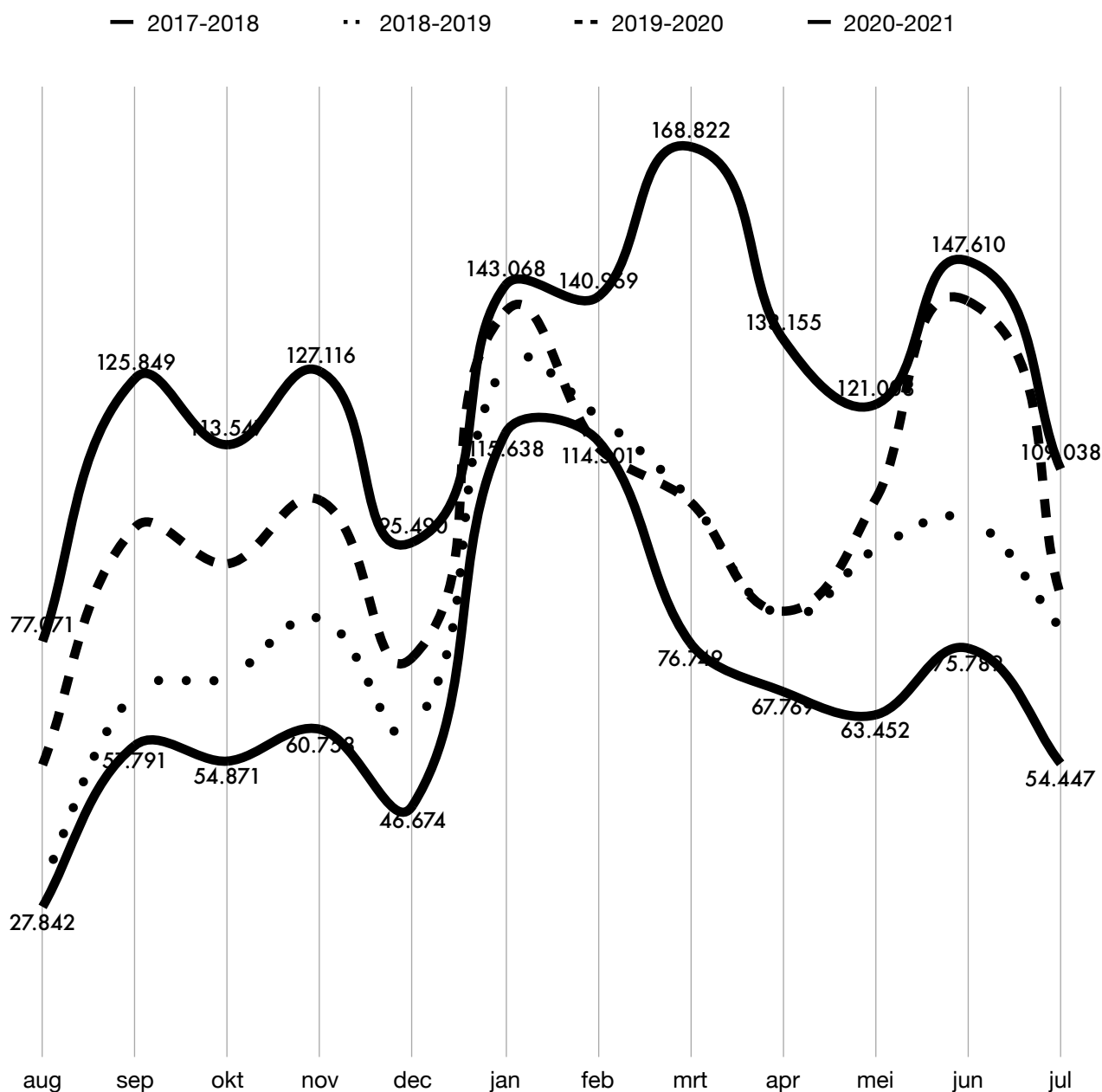
Deze prioritering is in acht genomen. De inzet m.b.t. eerste generatiestudenten in het hoger onderwijs is (zeer) bescheiden als het gaat om geïnvesteerde tijd van de redactie om informatie voor deze doelgroep te ontwikkelen.

Bijlage – Websitebezoek

Het bezoek aan de website is de afgelopen vier jaar gestaag gestegen van 0,8 miljoen unieke paginaweergaven in schooljaar 2017-2018 naar 1,5 miljoen in 2020-2021. De jaarlijkse groei is goed zichtbaar doordat de lijnen in de grafiek boven elkaar liggen en elkaar nauwelijks raken.

De bovenste lijn betreft het afgelopen schooljaar 2020-2021, de gestreepte lijn 2019-2020, de stippenlijn 2018-2019 en de onderste dichte lijn verbeeldt 2017-2018.

Het patroon herhaalt zich ieder jaar. De deuken in de bezoekcijfers worden veroorzaakt door schoolvakanties. En de tweede helft van het schooljaar is het drukker dan in de eerste helft. In het voorjaar van 2020 is een duidelijke dip te zien als gevolg van de eerste lockdown vanwege corona.

Bijlage – Spreiding vragen over stadsdelen

Dat OCO redelijk slaagt in het bereiken van ouders in alle stadsdelen blijkt uit een analyse van de schoolnamen bij geregistreerde vragen van de afgelopen vier schooljaren. Ongeveer een op de drie à vier ouders noemt de betreffende schoolnaam in een dossier. Door te tellen hoe vaak een basisschool voorkomt in de dossiers de afgelopen jaren kan een beeld geschetst worden van de spreiding over de stadsdelen, omdat basisschoolkinderen veelal in de buurt van de school wonen. Om tot een behoorlijk aantal scholen te komen is een ruime periode van vier schooljaren gebruikt. Dit levert 608 dossiers op waarbij de naam van de basisschool bekend is. Per stadsdeel is het aantal vragen per basisschool opgeteld en gedeeld door het aantal leerlingen per stadsdeel. Dat percentage schommelt in alle stadsdelen rond de 1%. Zuidoost blijft iets achter met 0,7%. Nieuw-West scoort 1,1%. Centrum 0,9% en Zuid 1,0%. Als ook de (recente) geregistreerde vragen uit webinars worden meegenomen is het aantal vragen waarbij de basisschool bekend is 716. Dan is het verschil tussen de stadsdelen kleiner. Zuidoost scoort dan 1,0% en Zuid 1,1%.

Vergelijking percentages vragen met vermelding basisschool per stadsdeel (inclusief vragen uit webinars)

Bron CBS	leerlingen per stadsdeel in 2019/2020	vragen per stadsdeel in de vier schooljaren '17/'18 tm '20/21	%
Centrum	3.836	41	1,1
West	9.050	124	1,4
Nieuw-West	12.364	150	1,2
Zuid	10.856	124	1,1
Oost	10.652	120	1,1
Noord	8.277	89	1,1
Zuidoost	6.884	68	1,0
Amsterdam	61.919	716	1,2

Vergelijking percentages vragen met vermelding basisschool per stadsdeel (exclusief vragen uit webinars)

Bron CBS	leerlingen per stadsdeel in 2019/2020	vragen per stadsdeel in de vier schooljaren '17/'18 tm '20/21	%
Centrum	3.836	36	0,9
West	9.050	110	1,2
Nieuw-West	12.364	130	1,1
Zuid	10.856	105	1,0
Oost	10.652	95	0,9
Noord	8.277	86	1,0
Zuidoost	6.884	46	0,7
Amsterdam	61.919	608	1,0

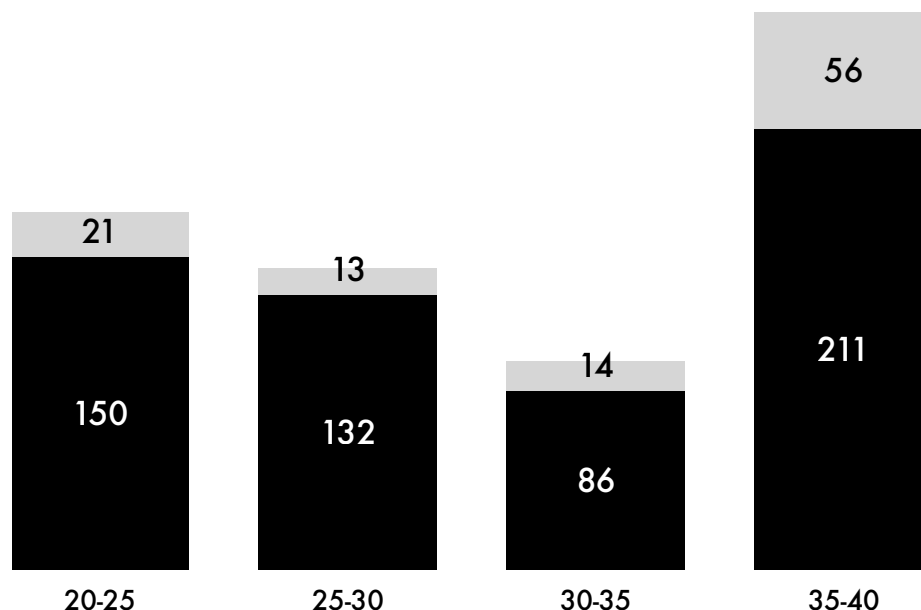
Bijlage – Spreiding vragen naar schoolweging

Om iets te kunnen zeggen over de verdeling tussen hoog- en laagopgeleide ouders die een beroep doen op OCO is gekeken naar de schoolweging van de basisscholen waarvan de naam bekend is in een dossier.

De schoolweging is verdeeld in vier groepen: 20-25, 25-30, 30-35, 35-40. Hoe hoger de schoolweging, hoe meer kans op achterstanden en hoe waarschijnlijker dat de populatie bestaat uit kinderen van relatief laag opgeleide ouders.

Uit de afgelopen vier schooljaren 2017/2018 t/m 2020-2021 is van 683 dossiers zowel de schoolnaam als de schoolweging bekend. In het laatste schooljaar, 2020-2021, zijn ook vragen uit webinars geregistreerd. Omdat onzeker was of die het beeld zouden vertekenen zijn die apart geteld, grijs in het staafdiagram. Het bereik van OCO blijkt het grootst bij de scholen die vallen in het zwaarste kwart qua schoolweging.

Geregistreerde vragen naar schoolweging

Door OCO geregistreerde vragen uit de periode 1/8/2017-31/7/2021 waarbij de schoolnaam bekend was verdeeld naar schoolweging en waarbij de schoolweging van de betreffende school bekend was (n=683). Deze zijn opgesplitst in geregistreerde vragen die binnenkwamen bij de helpdesk (zwarte staven) en tijdens webinars geregistreerde vragen (grijze staven).

Bijlage – Bereik per sector

Hoe waren de vragen afgelopen schooljaar verdeeld over de onderwijssectoren? De overgang po-vo vormt een uitschieter omdat een groot deel van het cohort in de stress zit. Zijn de andere sectoren wel vergelijkbaar in percentages?

Het antwoord is ja, enigszins. De percentages schommelen tussen de 0,4 (mbo) en 0,7 (vo). Wat opvalt is dat als voor vve alleen het aantal geïndiceerde leerlingen genomen wordt het percentage 'normaal' scoort met 0,6.

sector	Amsterdamse leerlingen in deze sector (ca)	aantal dossiers bij OCO schooljaar 2020-2021	percentage
voorschoolleeftijd (incl voorschoolkeuze en schoolkeuze po)	16.000	78	0,5
voorschool (alleen geïndiceerde kinderen)	4.000	25	0,6
po	66.000	329	0,5
po-vo	8.000	458	5,7
vo (incl vmbo-mbo)	42.000	302	0,7
mbo (incl mbo-ho)	27.000	102	0,4

Dossieranalyse OCO passend onderwijs 2020-2021

Floor Kaspers, passend onderwijs expert

31 augustus 2021

Samenvatting

In schooljaar 2020-2021 behandelde OCO 200 dossiers op het terrein van passend onderwijs. De meeste vragen gingen over basisonderwijs en over (de overstap naar) speciaal onderwijs. Veel vragen gingen over leerlingen met een lichamelijke beperking of een chronische aandoening. Het aantal dossiers over hoogbegaafde leerlingen nam toe ten opzichte van 2019. De grootste groep dossiers ging over de vraag welke ondersteuning een leerling van school kan verwachten. Dit is onvoldoende duidelijk voor ouders en leerlingen. Er was een toename in het aantal dossiers waarbij ouders het oneens waren met een verwijzing naar het speciaal onderwijs in de basisschoolleeftijd. Er was een sterke stijging van het aantal dossiers over het weigeren van leerlingen. Leerlingen in een Corona-risicogroep maakten zich zorgen over terug naar school gaan en de mogelijkheden om online les te blijven krijgen.

Algemeen

In het schooljaar 2020-2021 behandelde de helpdesk van OCO 200 dossiers op het terrein van passend onderwijs. In totaal had OCO dit schooljaar (van 1 augustus 2020 tot 1 augustus 2021) 1.414 dossiers. Dit betekent dat ongeveer 1 op de 7 dossiers over passend onderwijs gingen. De dossiers liepen uiteen van simpele vragen over de beschikbare ondersteuning voor leerlingen met dyslexie tot complexe dossiers van leerlingen die langdurig thuis zaten. De selectie van 200 dossiers bestaat uit dossiers bij de helpdesk met als hoofdcategorie 'zorg' en een selectie van dossiers van andere thema's zoals leerplicht en schoolkeuze. In 2019 was er een vergelijkbaar aantal dossiers bij OCO op het terrein van passend onderwijs (221 dossiers).

Het aantal contactmomenten lag dit schooljaar bijzonder hoog. Gemiddeld waren er bij OCO bij de helpdesk 3,1 contactmomenten per dossier. Bij de dossiers passend onderwijs lag dit op 4,7. Dit komt deels voort uit enkele zeer complexe dossiers, maar is ook een indicatie van de gemiddelde zwaarte van de dossiers dit schooljaar.

Een ongebruikelijk jaar, ook voor passend onderwijs bij OCO

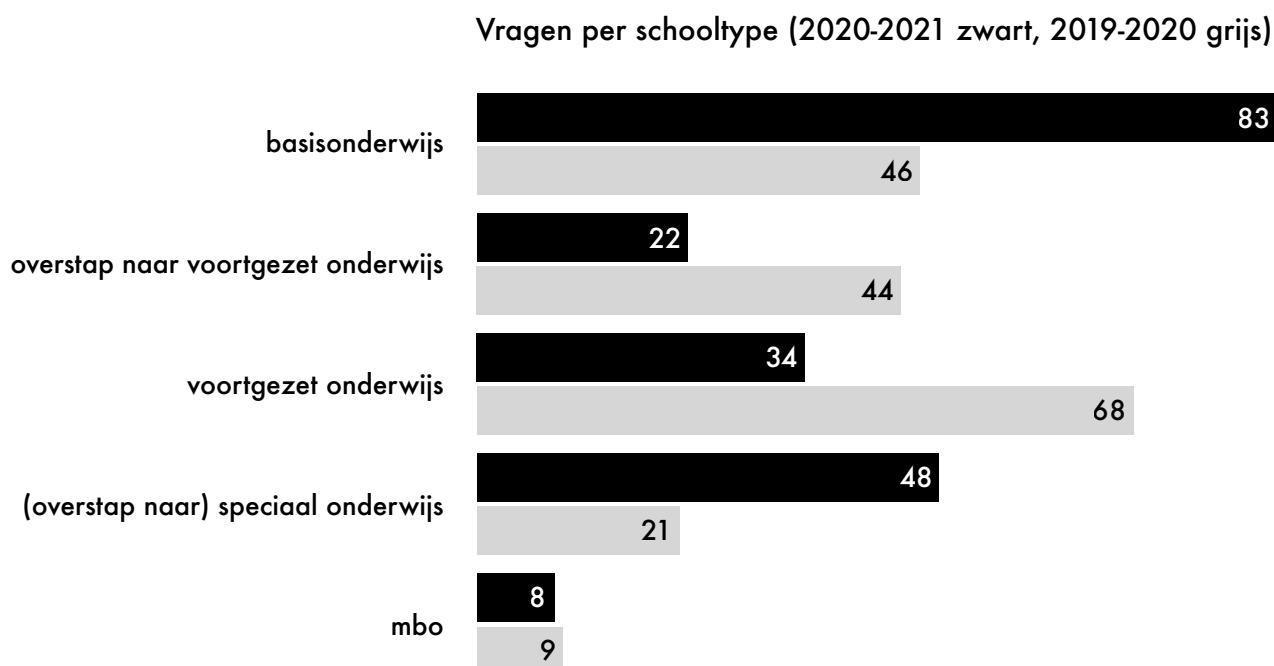
De analyse van de dossiers laat een aantal verschuivingen zien ten opzichte van eerdere jaren, die met name te maken hebben met het ongebruikelijke Corona-schooljaar. Niet alleen kreeg OCO op het terrein van passend onderwijs specifieke 'Corona-vragen', maar ook werden bepaalde vragen juist vaker of minder vaak gesteld. Zo ontvingen we bijvoorbeeld minder vragen over het blijven zitten van leerlingen met een ondersteuningsvraag (en daardoor risico op verwijdering) omdat er gekozen was door Corona minder leerlingen te laten blijven zitten dit schooljaar. Daarnaast voerde OCO in 2020 een aantal wijzigingen door in het registratiesysteem, waardoor bepaalde thema's en vragen nu scherper kunnen worden bijgehouden.

Schooltype

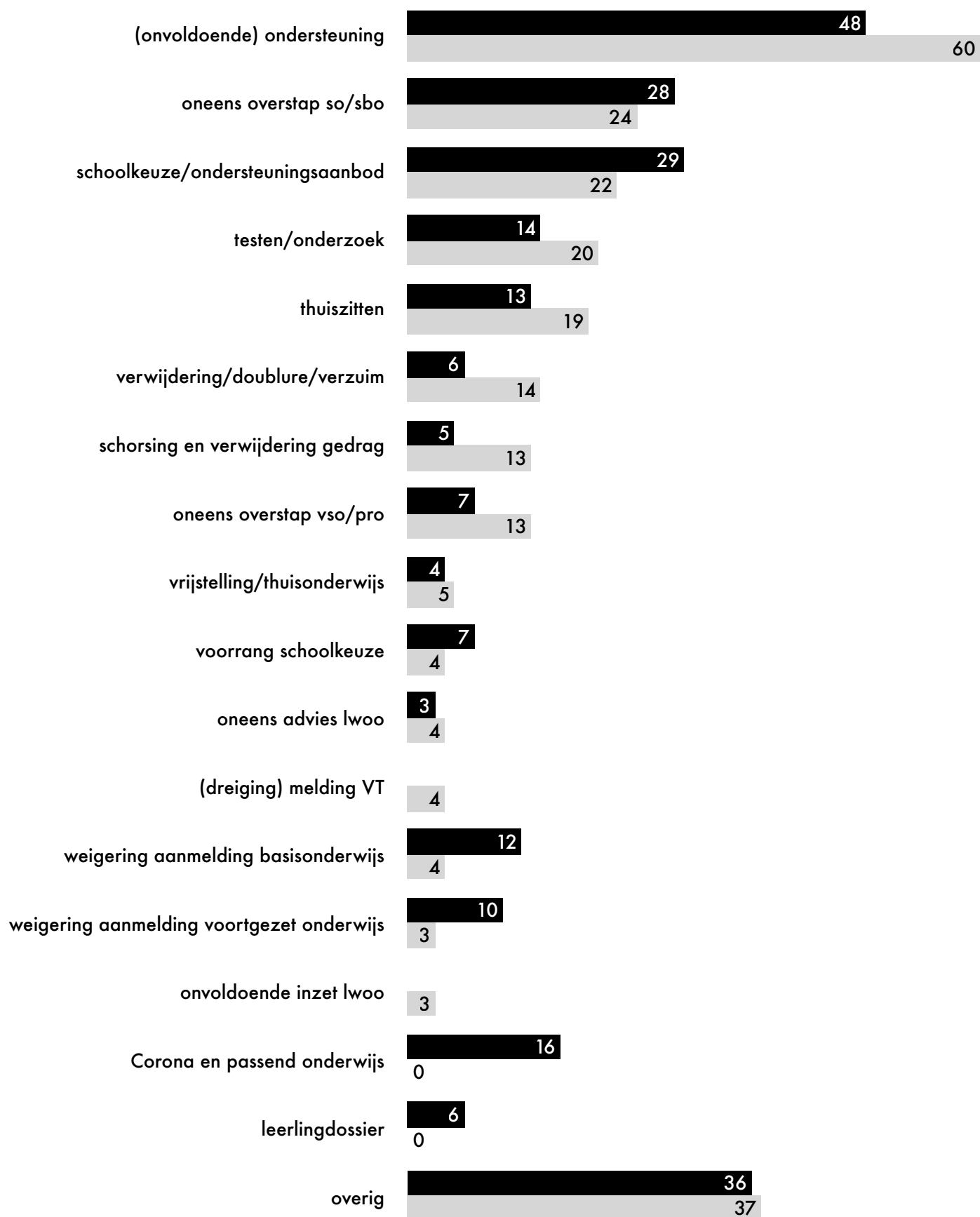
De meeste vragen over passend onderwijs kreeg OCO in schooljaar 2020-2021 over het basisonderwijs. Dit is een sterke stijging ten opzichte van 2019. Het aantal vragen over (de overstap naar) het voortgezet onderwijs nam af. Een sterke stijging was ook te zien bij het aantal vragen over speciaal onderwijs en de overstap naar speciaal onderwijs. Er is geen eenduidige verklaring voor deze verschuiving.

Veelgestelde vragen

Net als in voorgaande jaren, gaat de meest gestelde vraag over passend onderwijs over de ondersteuning die men van school kan verwachten. Daarbij gaat het om leerlingen die reeds op een school zitten, maar waarbij er meer ondersteuning nodig is dan de school nu biedt of zou kunnen bieden (48 dossiers) en gaat het om leerlingen die op zoek zijn naar een school die bepaalde ondersteuning (wél) kan bieden (29 dossiers). Daarnaast kreeg OCO veel vragen van ouders die het niet eens waren met de aanvraag van een toelaatbaarheidsverklaring of het advies over te stappen naar speciaal onderwijs. Daarbij ging het om 28 dossiers op het basisonderwijs, en 7 dossiers in het voortgezet onderwijs. Een opvallende toename was te zien bij het aantal dossiers waarbij leerlingen geweigerd werden door een school (of meerdere). In 2019 betrof dat slechts 7 dossiers, maar in 2020-2021 waren het 22 dossiers (12 PO, 10 VO). Er waren 6 dossiers waarbij het leerlingdossier een belangrijke rol speelde, en we hebben deze dit schooljaar apart opgenomen. Ook hebben we Corona gerelateerde dossiers apart benoemd. Een aantal thema's kwam minder voor. Vragen rondom lwoo namen af, waarschijnlijk door de nieuwe werkwijze rondom leerwegondersteuning. Ook waren er minder dossiers van thuiszitters dan in 2019, geen meldingen bij Veilig Thuis en minder schorsingen en verwijderingen. Dit heeft waarschijnlijk te maken met de situatie rondom Corona, waarbij de samenwerking tussen school, ouders en leerlingen behoorlijk anders is geweest dan in voorgaande jaren.

Veelgestelde vragen (2020-2021 zwart, 2019-2020 grijs)

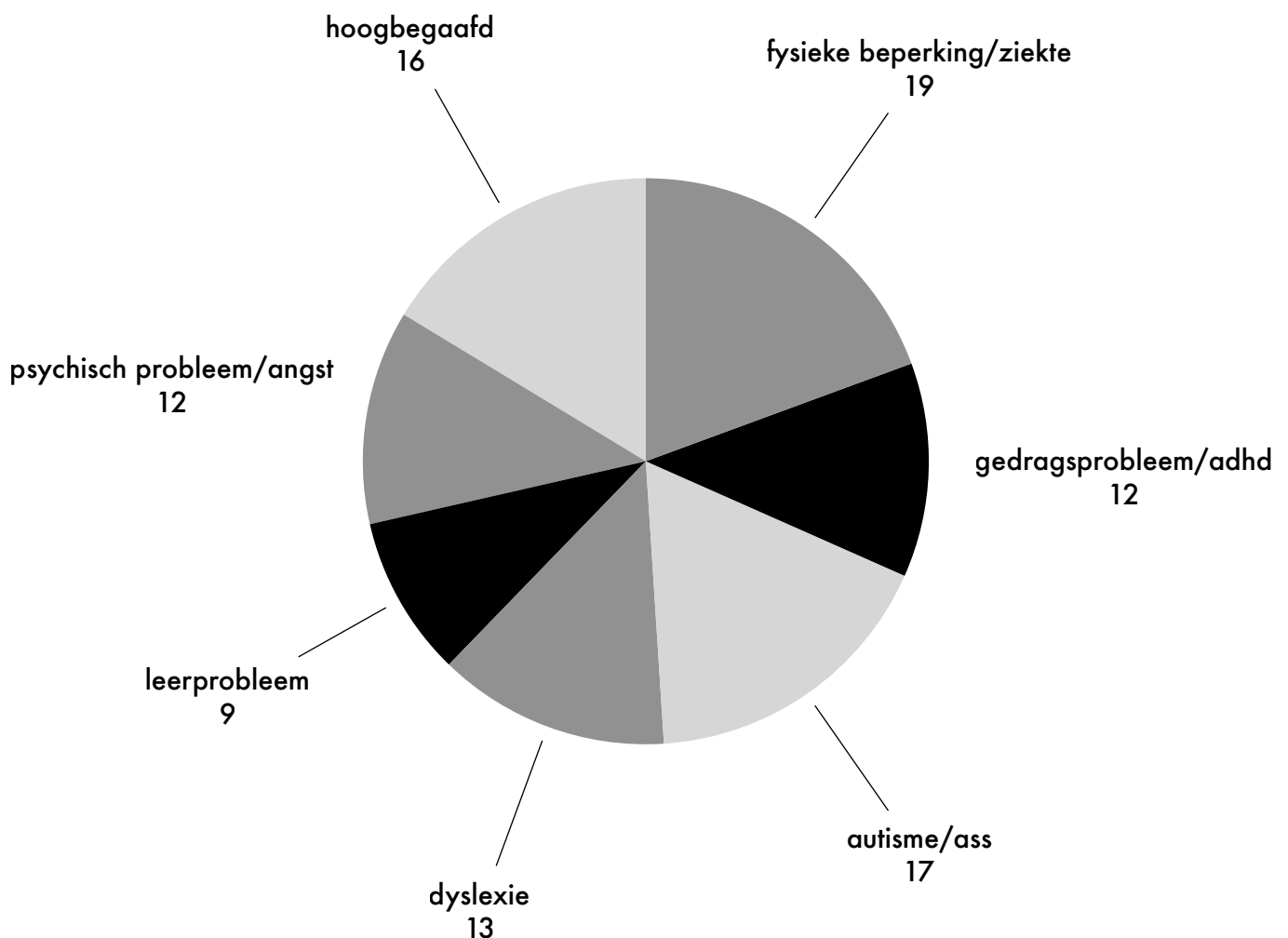

Diagnose en ondersteuningsvraag

Hoewel diagnostiek niet leidend is bij het bepalen van de ondersteuningsbehoefte van een leerling, is het wel interessant om te kijken welke diagnoses in de dossiers naar voren komen. Bij bijna de helft van de dossiers (82 dossiers) werd een diagnose benoemd in het dossier. Bij een aantal dossiers betrof het meerdere diagnoses.

Net als in voorgaande jaren werden de meeste vragen over passend onderwijs gesteld over leerlingen met een lichamelijke beperking of een chronische aandoening. Dit is opvallend aangezien deze groep weinig terugkomt in beleid rondom passend onderwijs zoals bijvoorbeeld schoolondersteuningsprofielen.

Een toename is te zien in het aantal dossiers van hoogbegaafde leerlingen. In 2019 waren dit 8 dossiers, en in schooljaar 2020-2021 was dat verdubbeld naar 16.

Welke ondersteuning kan ik verwachten?

De meestgestelde vraag over passend onderwijs is (nog steeds) ‘Mijn kind heeft ondersteuning nodig, maar de school zegt dit niet te kunnen bieden.’ Ondanks de afspraken over basisondersteuning, extra ondersteuning en de schoolondersteuningsprofielen is het voor ouders en leerlingen onvoldoende duidelijk wat men van school kan verwachten.

Een veelvoorkomend dossier bij OCO is dat school aangeeft bepaalde ondersteuning niet (meer) te kunnen bieden, en dat een verwijzing naar speciaal onderwijs daarom het beste is. Voor ouders is echter te vaak niet inzichtelijk welke ondersteuning er reeds geboden is, en welke ondersteuning verder nog mogelijk zou zijn. Ook dit schooljaar begeleidde OCO weer veel ouders die overdonderd waren door een aanvraag voor een toelaatbaarheidsverklaring. Bij het voortgezet onderwijs zagen we overigens een daling van het aantal dossiers van ouders die het oneens waren met een overstap naar voortgezet speciaal onderwijs of praktijkonderwijs (van 13 naar 7) terwijl bij het basisonderwijs het aantal dossiers steeg van 24 naar 28.

Een verwijzing naar speciaal onderwijs wordt door een school vaak gepresenteerd als een objectieve beoordeling: ‘Dit kind is beter af op speciaal onderwijs’. Ouders zien het vaak anders, zeker als problemen in de klas sterk wisselen per leerkracht of als er weinig gerichte ondersteuning is ingezet. Uit onderzoek 1 dat Eduquality en The Next School uitvoerde voor het Samenwerkingsverband PO Amsterdam Diemen wordt ook duidelijk dat er grote verschillen tussen scholen zijn in de manier waarop verwezen wordt naar speciaal onderwijs en speciaal basisonderwijs. Verschillen zijn er in het aantal tlv-aanvragen, maar ook hoe vaak het dossier compleet wordt aangeleverd en hoe vaak de toestemming van ouders ontbreekt.

Weigeringen

In 2020-2021 was een stijging te zien van het aantal dossiers waarin leerlingen bij aanmelding geweigerd werden. Zowel bij basisonderwijs als bij voortgezet onderwijs nam het aantal sterk toe. De dossiers rondom weigering lopen sterk uiteen.

Een paar voorbeelden:

- Een leerling wordt sterk gepest op school, en daarom is een schoolwissel wenselijk. Ouders bellen diverse scholen, maar deze geven aan vanwege de ondersteuningsvraag de leerling niet aan te nemen.
- Ouders willen hun kind van 4 jaar oud met een spraakachterstand aanmelden op een reguliere basisschool. Zonder onderzoek te doen geeft de school aan dat ze de leerling niet kunnen aannemen.
- Een leerling wordt gematcht met een school voor voortgezet onderwijs, maar na bestudering van het dossier wordt de leerling geweigerd.
- Ouders bellen een school voor een aanmelding en krijgen te horen dat de school vol is. Hiervan is echter geen sprake.

Een deel van de stijging zou samen kunnen hangen met Corona. Het proces rondom het zoeken van een nieuwe school of het overstappen naar een andere school was moeizamer voor ouders. Het

¹ Onderzoek Eduquality en The Next School, presentatie maart 2021 https://www.swvamsterdamdiemen.nl/images/Documenten/Ondersteuningsplan_OPR/ondersteuningsplan2021-2025/bijlage-1--rapportage-datainzichten-swv-amsterdam-diemen-the-next-school.pdf

kennismaken tussen school, ouders en leerling gebeurde vaak telefonisch of alleen via kale informatie in een dossier. Een weigering, al dan niet formeel, zou daardoor makkelijker kunnen zijn voor een school. Dit zou ook de verklaring kunnen zijn voor het aantal vragen dat OCO kreeg over het leerlingendossier. Met het ontbreken van een meer persoonlijke kennismaking en overdracht, speelt het dossier een belangrijkere rol. Ouders zagen zich bijvoorbeeld geconfronteerd met weigering op basis van incorrecte of verouderde informatie in het leerlingdossier.

We zagen ook een toename in het aantal vragen van ouders rondom een goede schoolkeuze voor hun kind met een ondersteuningsvraag: de match was moeilijk te maken op basis van de informatie die scholen en het samenwerkingsverband beschikbaar stellen over het ondersteuningsaanbod.

Corona en passend onderwijs

Er waren op het terrein van passend onderwijs 16 dossiers die direct te maken hadden met Corona. De meest gestelde vraag hierover was: 'Mijn kind valt in een risicogroep en naar school gaan is niet veilig. Kan ik mijn kind thuis houden en wat kan ik van school verwachten?'

Met de twee lockdowns werd noodgedwongen online onderwijs georganiseerd. Met het opheffen van de lockdown ontstond daarmee een moeilijke situatie voor leerlingen met een kwetsbare gezondheid, of een gezinslid in een risicogroep. Voor hen bracht fysiek naar school gaan grotere risico's met zich mee dan voor anderen. De handhaving van de leerplicht is terughoudend geweest en voor een aantal ouders heeft dit de rust gegeven om voor hun eigen situatie te kijken wanneer fysieke schoolgang weer voldoende veilig was. Tegelijkertijd waren de verschillen tussen scholen erg groot in welk aanbod er voor deze leerlingen beschikbaar was. De ene school stopte zo snel mogelijk met het online aanbod, terwijl andere scholen een mix bleven aanbieden. Binnen passend onderwijs zijn er meerdere groepen die, ook na corona, baat kunnen hebben bij een vorm van afstandsonderwijs. De ervaringen van afgelopen schooljaar kunnen ingezet worden om ook voor deze groep leerlingen het onderwijs goed passend te maken.

Helpdesk

Sharita Lourens, coördinator helpdesk

30 augustus 2021

Nu het meerjarenplan 2018-2021 is afgerond, is het tijd om voor de helpdesk de balans op te maken. Aan het einde van het schooljaar 2020-2021 is er een analyse gemaakt van de 1.414 geregistreerde dossiers. Per onderwijssector en per thema is per maand geregistreerd hoeveel dossiers er zijn binnengekomen. Dit aan de hand van de door de helpdeskmedewerkers geselecteerde trefwoorden in de dossiers. De meest opvallende cijfers zijn vervolgens nader bekeken. Het kan hier gaan om een opvallende groei van het aantal dossiers of een opvallende afname. Hiervoor is gekeken naar de afgelopen drie schooljaren: 2018/19, 2019/20, 2020/21. Hieronder staan de twee tabellen uit het eerste gedeelte van de analyse.

Tabel 1.

Overzicht thema's met gemarkeerde totaalaantallen bij opvallende veranderingen. Groen is een stijging t.o.v. twee eerdere schooljaren. Oranje is een daling t.o.v. twee eerdere schooljaren.

	Schoolkeuze	Toelating	Organisatie	Zorg	Beoordeling	Veiligheid	Sancties	Leerlingdossier	Leerplicht	Medezeggenschap	Actueel
Totaal thema 2018/2019	164	350	153	159	204	68	76	27	105	19	n.v.t.
Totaal thema 2019/2020	157	395	175	147	204	43	54	28	82	17	55
Totaal thema 2020/2021	194	527	181	164	251	36	36	33	44	19	103

Tabel 2.

Overzicht sectoren met gemarkeerde totaalaantallen bij opvallende veranderingen. Groen is een stijging t.o.v. twee eerdere schooljaren. Oranje is een afname t.o.v. twee eerdere schooljaren.

	Schoolkeuze voorschool	voorschool	Schoolkeuze po	PO	Overstap PO-VO	VO	VO-MBO	MBO	SO	Overstap regulier-SO	Overstap MBO-HO	Overstap VO-HO	HO
Totaal 2018/2019	3	10	10	339	294	335	13	96	42	14	2	2	10
Totaal 2019/2020	3	14	11	299	301	314	12	104	40	16	2	1	7
Totaal 2020/2021	4	21	53	329	456	285	17	95	46	33	7	5	10

Uit deze eerste analyse blijkt dat bij 8 van de 11 thema's een duidelijke verandering zichtbaar is in het schooljaar 2021/21 ten op zichte van de vorige twee schooljaren. Het thema 'actueel' is overigens een voorlopige thema dat is ingevoerd om de actuele thema's 'lerarentekort', 'corona' en 'kansengelijkheid' sneller in kaart te brengen. Bij de vijf groen gemarkeerde thema's is een duidelijke groei zichtbaar, namelijk 'schoolkeuze', 'toelating', 'organisatie', 'beoordeling' en 'actueel'. Bij de drie oranje gemarkeerde thema's is een duidelijke afname van het aantal dossiers zichtbaar, namelijk 'veiligheid', 'sancties' en 'leerplicht'.

Bij de onderwijssectoren is er een duidelijk verschil zichtbaar bij zeven van de dertien sectoren of overstapmomenten. Bij de zes groen gemarkeerde sectoren of overstapmomenten is een duidelijke groei zichtbaar, namelijk 'voorschool', 'schoolkeuze PO', 'overstap PO-VO', 'overstap regulier-SO', 'overstap MBO-HO' en 'overstap VO-HO'. Bij de oranje gemarkeerde sector 'VO' is een duidelijke afname zichtbaar van het aantal dossiers in het afgelopen schooljaar.

Bij de volgende stap in de analyse is getracht de reden achter deze veranderingen te achterhalen. Per thema en per onderwijssector zijn de cijfers per maand naast elkaar gelegd van alledrie de schooljaren, zodat er vervolgens in CRM onderzocht kon worden of er bijzonderheden zichtbaar waren in een bepaalde periode.

Toename binnen de thema's

De voorlichtingen van OCO hebben duidelijk impact gehad op de dossiers over schoolkeuze, toelating en beoordeling (met name m.b.t. het schooladvies). Daarnaast hebben cliënten uit het verleden opnieuw contact opgenomen met OCO, vooral over de thema's toelating en organisatie. Ook is zichtbaar dat bij het thema organisatie cliënten met de helpdesk contact opnemen nadat zij een artikel hebben gelezen op de website van OCO. Door corona en de lockdowns stegen het aantal dossiers die werden getagd met het thema actueel, omdat er bij de helpdesk meer vragen werden neergelegd over de maatregelen.

Afname binnen de thema's

Voor de thema's waarin er een afname is te zien, is er niet direct een duidelijke verklaring zichtbaar. Vermoedelijk zal corona een rol hebben gespeeld. Er waren minder verwijderingen zichtbaar in het thema sancties. Door de lockdowns kan het zo zijn dat er minder dossiers met het thema leerplicht en veiligheid waren.

Conclusie analyse onderwijssectoren

Wat er bij de analyse van de thema's naar voren kwam, zie je ook terug in de analyse van de onderwijssectoren. De toename in het aantal dossiers over de voorschool en over de schoolkeuze in het primair onderwijs komt door de voorlichtingen over deze onderwerpen. Ook de toename van het aantal dossiers over de overstap van het primair onderwijs naar het voortgezet onderwijs komt door de vragen die er vanuit de voorlichtingen worden gesteld. Ook bij deze onderwijssector zijn er veel cliënten die al eerder contact hebben gehad met OCO.

Tabel 3.

	VO 18/19	VO 19/20	VO 20/21	Reden toename/ afname
augustus	11	25	26	
september	30	40 (Beoordeling 5 buiten Amsterdam)	13	Beoordeling/ Leerplicht/Zorg
oktober	19	28	23	
november	20	23	24	
december	21	18	8	Geen leerplicht/ schoolkeuze
januari	32	41	13	Beoordeling/ Organisatie/ Sancties/Toelating minder
februari	18	21	15	
maart	28	17	18	
april	36	19	20	
mei	14	21	31	19/20 minder beoordeling/leerplicht
juni	41	38	57	20/21 stijging beoordeling/toelating
juli	65	23	37	20/21 afnemende organisatie/sancties
Totaal	335	314	285	

Ontwikkelingen dossiers onderwijssector VO

De ontwikkelingen met betrekking tot de dossiers over het voortgezet onderwijs verschillen (zie Tabel 3). In de eerste helft van het schooljaar 2020/21 is een afname te zien van het aantal dossiers. Er is een terugloop te zien in verschillende thema's. Met name in beoordeling en leerplicht, maar ook in zorg, schoolkeuze, organisatie, sancties en toelating.

In de tweede helft van het schooljaar zijn de ontwikkelingen over de verschillende schooljaren wisselend. In het schooljaar 2019/20 zijn er minder dossiers getagged met de thema's beoordeling en leerplicht. In het schooljaar 2020/21 is juist weer een stijging te zien bij de thema's beoordeling en toelating en een afname bij de thema's organisatie en sancties. Wat de reden hiervoor is, is niet direct duidelijk. Wellicht hebben ook deze veranderingen te maken met corona.

Bij de dossiers over de overstap van het regulier onderwijs naar het speciaal onderwijs is een relatief kleine toename te zien in het aantal dossiers. Deze toename komt vooral doordat cliënten die eerder contact hebben gehad met OCO, opnieuw contact hebben gezocht en ook omdat het Ouder- en Kindteam meer naar OCO heeft doorverwezen. OCO heeft het afgelopen schooljaar ingezet op het verbeteren van de bekendheid bij de OKT's in Amsterdam en dit is ook zichtbaar. Niet alleen verwijzen de Ouder- en Kindadviseurs ouders door naar OCO, maar ook nemen zij vaak zelf contact op met de helpdesk om een vraag of probleem voor te leggen en advies in te winnen over een casus.

De reden voor de toename in het aantal dossiers over de overstap van het middelbaar beroepsonderwijs naar het hoger onderwijs is niet eenduidig. Deze cliënten zijn op veel verschillende manier bij OCO terecht gekomen, namelijk door eerder contact met OCO, door de artikelen op de website van OCO, door middel van Google en door voorlichtingen. Ook bij deze dossiers is er sprake van een relatief kleine toename.

De reden voor de toename van het aantal dossiers over de overstap van het voortgezet onderwijs naar het hoger onderwijs is niet te herleiden uit de registratie in CRM.

Voorlichtingen

Lidewij Koren, coördinator voorlichtingen

25 augustus 2021

Cijfers

In 2020 werden we geconfronteerd met corona. Fysieke voorlichtingsbijeenkomsten werden bemoeilijkt. De alternatieven bleken echter goed te werken. We gaven voorlichting in grotere ruimtes met voldoende afstand, begonnen met webinars via Zoom, Google Meet en Teams en we namen voorlichtingsvideo's op. In 2021 ontwikkelen we ons verder. Zo doen we live sessies via Facebook en worden we efficiënter. We zien de voordelen (en nadelen) van online werken. Online kunnen de groepen groter en kunnen de ouders van verschillende kinderdagverblijven bijvoorbeeld tegelijkertijd worden bediend. Het jaar is nog niet om, en het bereik is al gegroeid.

Het aantal voorlichtingen schommelt de afgelopen vier jaar rond 85. Vorig jaar was er een uitschieter naar 112 vanwege extra voorlichtingen die per webinar konden plaatsvinden door corona, waarschijnlijk zal die stijging niet blijvend zijn omdat veel scholen toch de voorkeur geven aan fysieke voorlichtingen. Een aantal jaren terug lag het aantal voorlichtingen nog veel lager, OCO heeft hierin echt een groei doorgemaakt die nu stabiliseert. Van 8 in 2015 naar 26 in 2016 en 43 in 2017 naar de ca 85 in de afgelopen jaren.

Het aantal van 85 voorlichtingen over 2021 betreft de reeds bekende (en deels reeds uitgevoerde) voorlichtingen in de agenda voor dit kalenderjaar (dus niet alleen het eerste halfjaar van 2021). Dat aantal zal waarschijnlijk nog iets groeien.

Bijzonder aan 2021 is dat bij voorlichtingen webinar over basisschoolkeuze in de vorm van een webinar meerdere locaties van kinderdagverblijven meededen, in totaal 81. Daarmee staat de teller voor 2021 op dit moment op 85 voorlichtingen en ruim 150 bereikte locaties.

Stadsdeel	Aantal 2021	Aantal 2020	Aantal 2019	Aantal 2018
Centrum	1	6	3	5
Nieuw-West	16	14	13	18
Noord	7	13	6	11
Oost	15	25	17	9
West	7	19	14	17
Zuid	12	20	10	11
Zuidoost	14	12	14	13
Overig				
Abcoude	0	0	1	1
Diemen	0	0	1	0
Landsmeer	2	3	3	2
Stadsbreed (in 2021 81 deelnemende locaties)	11	0	0	0
Totaal	85	112	82	87

Thema	Aantal 2021	Aantal 2020	Aantal 2019	Aantal 2018
Overstap po-vo	55	90	74	72
overstap vmbo-mbo	5	16	0	0
Basisschoolkeuze en stedelijk toelatingsbeleid (in 2021 81 deelnemende locaties)	12	4	6	8
Rechten en plichten	11	1	2	0
Onderwijsstelsel	1	1	0	3
Ouderbetrokkenheid	0	0	0	2
Ouderbijdrage	0	0	0	1
Leerlingvolgsysteem	0	0	0	1
Corona achterstanden	1	0	0	0
Totaal	85	112	82	87

Organisatie	Aantal 2021	Aantal 2020	Aantal 2019	Aantal 2018
Scholen	54	91	69	68
Kinderopvang (in 2021 81 deelnemende locaties)	10	4	5	8
Buurtcentrum	14	3	5	2
Weekendschool	3	14	3	7
Moskee	2	0	0	2
Facebook	2	0	0	0
Totaal	85	112	82	87

Fysieke bijeenkomst versus webinar

In 2020 vonden er 112 voorlichtingen plaats. 57 fysieke bijeenkomsten en 55 webinars. Eigenlijk gaven alle betrokkenen de voorkeur aan een fysieke bijeenkomst, maar de maatregelen stonden deze bijeenkomsten niet meer toe. De eerste webinar vond plaats in september 2020. Bijna een jaar geleden.

Inmiddels hebben we een goed beeld van de voor- en nadelen van webinars. Een belangrijk voordeel is de efficiëntie. Voor OCO, voor de partnerorganisaties en voor de ouders. Geen reistijd, geen avond van huis, geen oppas hoeven regelen. Dat bespaart energie. En dat maakt dat OCO frequenter voorlichting kan geven. Nadeel is dat OCO minder impact maakt. Ouders zijn sneller afgeleid, de interactie is minder en het is moeilijker om een blijvende indruk bij ouders achter te laten.

Nadeel is ook dat het de kansenongelijkheid versterkt. Niet alle ouders blijken even digitaal vaardig. Niet alle ouders hebben de juiste middelen. Nu fysieke voorlichtingsbijeenkomsten weer zijn toegestaan, vragen sommige partnerorganisaties specifiek om een fysieke bijeenkomst dit jaar. Terwijl andere partnerorganisaties specifiek vragen om het opnieuw digitaal te doen. Dat beviel zo

goed. Dit zijn over het algemeen organisaties die minder te maken hebben met kwetsbare ouders en leerlingen. Dat corona ons bereik zo heeft vergroot en we efficiënter kunnen werken, is positief maar niet het belangrijkste. Het belangrijkste is om echt in contact te komen met ouders en leerlingen, met hen uit te wisselen en oog te hebben voor de meest kwetsbaren. Als dat betekent dat we in de laatste maanden van 2021 meer fysiek doen en de ingezette groei stagneert, dan is dat zo.

Video

In 2020 zetten we voorlichtingsvideo's online. Partnerorganisaties hebben geholpen bij de verspreiding. Dit filmpje (<https://www.youtube.com/watch?v=PN38ISkXjX4>) is 58 keer bekeken. Dit filmpje (<https://www.youtube.com/watch?v=hNKYeK5zoWI&feature=youtu.be>) is 290 keer bekeken. De serie van drie korte voorlichtingsfilmpjes (<https://www.onderwijsconsument.nl/voorlichtingsfilmpjes-over-de-overstap-naar-het-voortgezet-onderwijs/>) is in totaal 748 keer bekeken.

Thematiek

In eerdere verslagen stelden we onszelf meer voorlichtingen over basisschoolkeuze ten doel. Dit doel is behaald. OCO ging in 2021 in gesprek met de hoofdkantoren van kinderopvangorganisaties. Partou, Smallsteps, IJsterk, Kinderster, Kleine Wereld en Bloem werden enthousiast en nodigden alle ouders van hun vestigingen uit voor een webinar. In Zuidoost werden 6 individuele kinderdagverblijven bereid gevonden hun ouders uit te nodigen. OCO leverde de uitnodigingen en het promotiemateriaal. In totaal zijn de ouders van 81 kinderdagverblijven via een webinar voorgelicht over het kiezen van een basisschool en het stedelijk toelatingsbeleid. Dat is een mooie opbrengst. Daarbij moet wel worden vermeld dat dit aantal niet behaald had kunnen worden als de voorlichtingen fysiek waren. Corona heeft de groei mogelijk gemaakt. Als kinderdagverblijven in de toekomst aangeven dat een fysieke bijeenkomst meer in de behoefte van ouders voorziet, stappen we daartoe over. Dan kunnen verschillende vestigingen minder goed worden gecombineerd en neemt de werkdruk toe.

Het hoofdkantoor van Partou en Smallsteps vroeg ons ook een webinar te geven voor de pedagogisch medewerkers. Zodat zij vragen van ouders over basisschoolkeuze in het vervolg beter kunnen opvangen. Dit is voor herhaling vatbaar.

Het BBO (afdeling stedelijk toelatingsbeleid) is betrokken bij de webinars over basisschoolkeuze. OCO betrok het BBO bij de plannen en de uitvoering. Tijdens een van de webinars was het BBO aanwezig om te luisteren en vragen van ouders te beantwoorden over het stedelijk toelatingsbeleid. Dit was een plezierige samenwerking.

Nieuw zijn onze voorlichtingen over corona en achterstanden. Hier is specifiek om gevraagd vanuit een buurtcentrum in Zuidoost en een moskee in Noord. Hoe zit het feitelijk met achterstanden in Amsterdam? Wat kun je zelf? Wat kan school? Wat kunnen anderen?

Extra aandacht is er gekomen voor de wat meer algemene voorlichtingen over rechten en plichten. Van 1 in 2020 naar tot dusverre 11 in 2021. Deze algemene voorlichtingen vinden plaats in de wijk, met name in buurtcentra. Op plekken waar ouders samen komen en zich vertrouwd voelen. OCO heeft een luisterend oor, beantwoordt vragen en geeft plenair voorlichting als daar behoefte aan is. De thematiek verschilt per keer. Oprechte interesse, de tijd nemen en ouders horen is bij deze

voorlichtingen het belangrijkste. Je zou de voorlichtingen ook een spreekuur op locatie kunnen noemen.

Facebook

OCO wil op plekken zijn waar ouders samenkomen. Op voor ouders bekend terrein. Dit kan in een buurtcentrum zijn, maar ook op internet. Op Facebook verzamelen ouders zich in 'groepen'. Van de groep Onderwijs, Ouders en Kinderen zijn bijvoorbeeld 15,5 duizend ouders lid. Van de groep Single Supermom zijn 3,4 duizend ouders lid. In deze groepen hebben ouders interactie over het opgroeien van hun kind. Vaak gaat dit ook over onderwijs. In 2021 heeft OCO contact opgenomen met de beheerders van deze groepen met het idee om via een live sessie voorlichting te geven. Nieuw voor OCO en nieuw voor de beheerders. Ter voorbereiding werden de groepen doorzocht op topics. Waar lopen ouders in de groep zoal tegenaan? In de groep Onderwijs, Ouders en Kinderen ging OCO live met een sessie over basisschoolkeuze. Wegens succes werd de sessie nog eens herhaald. In de groep Single Supermom ging OCO live met een algemene rechten en plichten sessie. De sessies in de groep Onderwijs, Ouders en Kinderen zijn door 1.084 ouders bekeken.

Empoweren van vrouwen

Niet bewust maar wel opvallend, zijn de voorlichtingen die in 2021 aan vrouwen zijn gegeven. Je kunt je betrokkenheid op school als ouder beter uitoefenen als je kennis hebt van het onderwijs, het stelsel en je rechten en plichten. OCO heeft de moeders van stichting Prachtvrouw, de Dappere Dames, Nisa 4 Nisa, Single Supermom en El Kubra van een voorlichting voorzien. Deze organisaties richten zich specifiek op het empoweren van vrouwen.

MBO

Fatima Jilali, mbo expert

30 augustus 2021

Werkwijze 2021

Een van de dingen die het afgelopen schooljaar in gang is gezet is het ontwikkelen van een systeem om de seizoensgebonden artikelen en seizoensgebonden vragen op het gebied van het mbo beter in kaart te brengen. We hopen hiermee te ontdekken hoe we cliënten beter kunnen bedienen en wat we daarvoor nodig hebben. Een voorbeeld: hoort een geregistreerde vraag bij een overstapmoment? Of is het een vraag die past bij het bindend studieadvies? Het doel hiervan is dat wij studenten vroegtijdig kunnen voorzien van informatie waar zij behoefte aan hebben op dat moment. In maart en april is bijvoorbeeld vooruitgelopen op vragen die in de zomer verwacht worden over het (negatieve) bindend studieadvies. Is de informatie op de website duidelijk en niet verouderd? En bieden eerder geregistreerde vragen nog aanknopingspunten om de informatie te verbeteren?

Het uitbreiden van het netwerk van OCO is ook een belangrijk aandachtspunt. Dit voorjaar is vooral gezocht naar organisaties waar OCO een gastspreekuur kan houden. Daarbij zijn organisaties die veel in aanraking komen met mbo'ers en overstappers naar het mbo extra interessant. In september start OCO gedurende een maand een proef met een wekelijks gastspreekuur bij Nisa for Nisa in Nieuw-West.

Voorbeeld casus selectief mutisme en dreiging negatief bindend studieadvies

Ouder van de cliënt neemt namens cliënt met selectief mutisme contact op met de helpdesk van OCO. De cliënt in kwestie krijgt een voorlopig negatief bindend studieadvies vanwege de beperkte mondelinge communicatievaardigheden als gevolg van selectief mutisme. Cliënt kan alleen ja of nee knikken en schrijft mee via de chat. Het is echter wel een zeer gemotiveerde student die de wil heeft om de opleiding af te ronden. Tijdens het intakegesprek wordt er afgesproken dat er een persoonlijke begeleider mee zal lopen die cliënt zal begeleiden bij de bevordering van de communicatievaardigheden.

Voorafgaand bij aanvang van de opleiding wordt er afgesproken dat er wekelijks een evaluatiemoment wordt ingelast met de persoonlijke begeleider en de zorgcoördinator. In de verslaglegging staat dat er sprake is van voortgang. Ook is het aanwezigheidspercentage van de cliënt 100% en zijn de cijfers erg goed. Selectief mutisme is een ontwikkelingsstoornis waarbij met de juiste behandeling en tijd, vaak wel vooruitgang geboekt wordt. Ondanks de beperking is het de cliënt ook gelukt om aangenomen te worden bij een stageplek waarbij er met dieren wordt gewerkt.

Desalniettemin krijgt de cliënt binnen de duur van 6 maanden een voorlopig bindend studieadvies. In het besluit staan een aantal afspraken geformuleerd waaraan er moet worden voldaan om op de opleiding te mogen blijven. Eén van de afspraken zijn: 'De student geeft vanaf nu duidelijke antwoorden door te knikken en via chat. Student probeert zo min mogelijk de schouders op te halen of een vraagteken te plaatsen.'

De medewerkers van OCO kijken in het reglement van de onderwijsinstelling en de wet- en regelgeving. Zij adviseren de cliënt dat tegen een voorlopig advies geen bezwaar kan worden

gemaakt. Tegen een definitief bindend studieadvies wel. Op grond van artikel 8.1.7a lid 2 onder a van de Wet educatie en beroepsonderwijs staat dat ontbinding van de onderwijsovereenkomst slechts is gerechtvaardigd indien er in voldoende mate rekening is gehouden met de persoonlijke omstandigheden van een student. Zodoende kan de opleiding echter ook op z'n vroegst binnen 9 tot 12 maanden na de start van het eerste studiejaar worden afgegeven, dat is in dit geval volledig uitgebleven. Ook moet er een verbeteringstermijn van 6 weken in de waarschuwingsbrief worden gesteld zodat de cliënt kan tonen dat er voortgang wordt geboekt. Gelet op de persoonlijke omstandigheden van de cliënt, is het beoogd termijn ook niet realistisch om daar een harde deadline aan te binden.

Wat in dit geval de cliënt ook een stevigere positie geeft, is de Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte. Cliënt kan zich beroepen op het feit dat eenieder recht heeft op een eerlijke kans in het onderwijs en dat de opleiding doeltreffende aanpassingen moet verrichten om dit te realiseren. Met de individuele begeleiding, dat wordt gefinancierd uit het persoonsgebonden budget en aanpassingen zoals het schriftelijk of digitaal afleggen van examens, kan de cliënt zich ontwikkelen op eigen tempo binnen het onderwijsproces.

OCO voert regelmatig telefonisch consulten met de ouders van de cliënt om hun te voorzien van informatie en advies. De opleiding gaat uiteindelijk over tot een negatief bindend studieadvies. Er wordt hulp aangeboden bij het schrijven van een bezwaarschrift.

Wat echter wel verbazingwekkend is, is dat de ouders van de cliënt er uiteindelijk niet voor kiezen om in bezwaar te gaan, maar terugkomen op een eerder benoemd adviespunt van de helpdesk. Zij vragen de opleiding nogmaals om een revisiegesprek. Na het gesprek valt de dreiging weg. De opleiding heeft mondeling toegegeven dat zij na intern overleg niet over zullen gaan tot een definitief negatief bindend studieadvies.

Met de cliënt gaat het momenteel erg goed, de cliënt beheerst de lesstof goed en kan goed mee in de reguliere klas. Er is vanuit de opleiding zelfs aangeboden om door te stromen naar een hoger opleidingsniveau, maar dat ziet cliënt momenteel niet zitten. Hieruit kunnen we leren dat het niet altijd nodig is om rechtsmiddelen in te zetten, maar dat mondelinge communicatie ook kan leiden tot een positieve uitkomst.

Voorbeeld casus aanpassingen schoolprogramma bij cliënt met beperking

Cliënt is een oud bekende van OCO en heeft in het verleden eerder gevraagd om hulp en advies. De cliënt zat voorheen op een reguliere mbo-instelling. Daar is het door de beperking niet gelukt om het diploma te behalen. De cliënt heeft PPD-NOS en een concentratieprobleem. Zodoende is er besloten om een nieuwe start te maken bij een particuliere en kleinschalige mbo-instelling. Tijdens het intakegesprek is de cliënt transparant geweest over de beperkingen en de onderwijsbehoeften.

De cliënt vraagt OCO wat wij kunnen adviseren om aan school te vragen of zij tot een maatwerkoplossing kunnen komen. De cliënt volgt voltijd onderwijs en heeft les van 09:00 tot 17:00. Doordat er online onderwijs wordt geboden, moet de focus continu worden gelegd op het beeldscherm van de computer. Hierdoor raakt de cliënt snel vermoeid en overprikkeld. Door de concentratieproblemen ervaart de cliënt dat een deel van de lesstof niet goed kan worden opgenomen en verwerkt. Aan OCO wordt gevraagd om advies hoe de cliënt aan school kan vragen of zij open staan voor doeltreffende aanpassingen in het schoolrooster.

OCO adviseert het volgende:

- Maak bespreekbaar wat je graag zou willen en hoe je dit voor je ziet. Bespreek jouw ideeën en suggesties met de opleiding en doe een concreet voorstel.
- Vraag aan de school wat de mogelijkheden zijn en hoe zij jou kunnen helpen.
- Maak afspraken om elkaar op de hoogte te houden van hoe het gaat. Zo kan jij zo goed mogelijk blijven studeren en de onderwijsinstelling jou zo goed mogelijk helpen.

De opleiding honoreert het voorstel om het schoolrooster aan te passen naar een verkort lesprogramma. Ook hoeft de cliënt bepaalde vakken die tijdens de voorafgaande opleiding al zijn behaald niet meer te volgen.

Toevoeging MvdK inzake WhatsApp (kan ook geplaatst bij meebewegen met voorkeuren)

Interessante verschillen in whatsappcijfers per sector:

21 mbo via whatsapp op de 72 is ongeveer 30%.

41 vo via whatsapp op de 196 is ongeveer 20%.

21 po via whatsapp op de 225 is ongeveer 10%.

Inderdaad een opvallend verschil.

Dat maakte nieuwsgierig of de verdeling hetzelfde is als het gaat om aanklikken van whatsapp via een artikel of via de homepage. Even gekeken:

po 8 via artikel, dat is ca 40% van het whatsappverkeer en ca 3,5% van de dossiers

vo 14 via artikel, dat is ca 35% van het whatsappverkeer en ca 7% van de dossiers

mbo 11 via artikel, dat is ruim 50% van het whatsappverkeer en ca 15% van de dossiers.

Conclusie, mbo-dossiers komen iets vaker binnen via whatsapp dan de andere sectoren en de mbo-dossiers die via whatsapp binnenkomen komen ook nog eens vaker via een artikel. Dat is een mooie paradox omdat we dachten dat de mbo-ers minder zouden lezen.

Ouder- en leerlingsteunpunten passend onderwijs

Floor Kaspers, passend onderwijs expert

20 augustus 2021

OCO is de uitzondering die de regel bevestigt

Reeds vóór de invoering van passend onderwijs werd vanuit ouderorganisaties aangegeven dat de informatievoorziening en ondersteuning voor ouders over passend onderwijs beter geregeld moest worden. Helaas is dat onvoldoende gebeurd. Momenteel is er nog een groot gemis aan informatie en ondersteuning voor ouders op regionaal en lokaal niveau. De samenwerkingsverbanden staan, soms als bewuste keuze, ver van ouders af. Informatie over zowel de procedures als over de ondersteuning die scholen bieden is voor ouders vaak niet beschikbaar. Landelijke organisaties van en voor ouders, net als regionale organisaties en oudergroepen, hebben de afgelopen jaren hun best gedaan om ouders zoveel mogelijk te ondersteunen. Vaak deden ze dat in eigen tijd en zonder financiering of facilitering. OCO kan gezien worden als de uitzondering die de regel bevestigt: in Amsterdam bestaat immers wel een plek waar ouders en leerlingen terecht kunnen met hun vragen. Passend onderwijs is een belangrijk thema voor OCO. In schooljaar 2020-2021 kreeg de helpdesk van OCO ruim 200 vragen over passend onderwijs.

Verbetervoorstel

Bij de landelijke verbetervoorstellen naar aanleiding van de evaluatie van de invoering van passend onderwijs heeft minister Slob (eindelijk) het stokje opgepakt en besloten dat alle samenwerkingsverbanden een steunpunt dienen in te richten voor ouders en leerlingen. Mede aan de hand van een kamermotie is hierbij aangemerkt dat dit steunpunt onafhankelijk dient te zijn en samen met ouders en ouderorganisaties ingericht moet worden.

Ontwikkeling leidraad

Er is door het ministerie van OCW een aantal bijeenkomsten georganiseerd met een brede groep van betrokkenen: schoolbesturen, samenwerkingsverbanden, ouderorganisaties, leerlingorganisaties e.a.. Op basis hiervan is een eerste outline gemaakt voor de nieuw te vormen ouder- en leerling steunpunten. In een kleinere werkgroep is vervolgens met een aantal vertegenwoordigers gewerkt aan het ontwikkelen van een leidraad voor de steunpunten. OCO neemt deel aan deze werkgroep. Een externe procesbegeleider schrijft de leidraad. De leidraad geeft aan welke functies de ouder- en jeugdsteunpunten moeten vervullen, welke niet en aan welke voorwaarden de steunpunten moeten voldoen.

Brede betrokkenheid ouders en ouderorganisaties

De vertegenwoordigers in de werkgroep namens ouders, OCO, Ouders & Onderwijs en Ouderplatform Zuid-Holland Zuid, vonden het van groot belang om zoveel mogelijk oudergroepen mee te laten denken over de leidraad. De werkgroepleden hebben breed regionale en landelijke oudergroepen in het netwerk benaderd, en hen ook gevraagd anderen te benaderen. Doel was om kennis te verzamelen, ervaringen te delen en na te denken over ieders eigen rol bij de steunpunten. In totaal hebben 29 ouders/oudergroepen meegedacht, een zeer divers gezelschap. Dit werd 'de steungroep' genoemd. Voorafgaand aan iedere werkgroepbijeenkomst werd een steungroepbijeenkomst gepland. Met deze werkwijze heeft de werkgroep de inbreng goed aan kunnen laten sluiten bij de praktijk van de verschillende actieve ouders in de regio.

Vervolgstap

Het streven is om de leidraad in september aan te bieden aan alle samenwerkingsverbanden in het primair en voortgezet onderwijs. Vanaf dat moment kan de vorming van ouder- en jeugdsteunpunten in heel het land verder opgepakt worden. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de samenwerkingsverbanden. De leidraad geeft duidelijkheid over wat ouders en leerlingen van de steunpunten kunnen verwachten. Tegelijkertijd is het nadrukkelijk de bedoeling dat het steunpunt past bij de lokale situatie. Het ministerie van OCW biedt dus ook ruimte voor aansluiting bij bestaande organisaties, zoals bij OCO. In eerste contacten hebben de samenwerkingsverbanden de positie van OCO hierin erkend. Aan de hand van de leidraad zal dit in Amsterdam verder worden uitgewerkt.

Onduidelijk is op dit moment nog of er een stimuleringsregeling komt voor de oprichting van de steunpunten, en of er nieuwe regelgeving komt om deze verantwoordelijkheid van samenwerkingsverbanden vast te leggen.